

RECTOR
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
GEORGIUS AVGVSTVS
LANGGVTH

PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTOR PATHOLOG
ET CHIRVRG. PROF. PVBL. ORDIN. FAC. MED. SENIOR
CONV. ELECT. ET MVSEI ANAT. INSPECTOR SOCIET
OECON. LIPS. MEMBR. HONORAR

VIRO
SVMMOPERE VENERANDO
AMPLISSIMOQVE

CHRISTIANO
SIGISMVND
GEORGIO

DOCTORI THEOLOGIAE AC PROFESSORI
PVBLICO ORDINARIO ATQVE ALVMN. ELECTOR
EPHORO ORDINIS SVI DECANO MERITIS
ORNATISSIMO

IV. NON. SEPTEMBR. CIOICCLXXI
SORTE MORTALI PERFVNCTO

H. M. P

VITEMBERGAE
LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DERRII
ACADEMIAE A TYPIS

ACADEMIAE VITIMBROGAE

Quo rariores inueniuntur Theologi, Graecis, ut par est, literis docti, aetate nostra, qua ieiuna pro pulpitis sacris loquacitas, et facultas diuinandi, ac potius delirandi, Theologia uocatur, eo maioribus sunt laudibus extollendi, quotquot Graeca cum disciplina sanctiore coniungunt, ne diuinam mentem cogantur ex interpretationibus, saepe falsis, saepius minus efficacibus, percipere, sed ipsos fontes adire uberiore cum fructu possint. De Graiorum sermonis praestantia commodisque quam plurimis dicere nihil attinet, utpote quae singularis Iacobi Perizonii oratio, collectione Kappiana comprehensa, sic percenset, ut memoriae foecordiam nostrae uehementer indignetur, et, quid detrimenti sit inde metuendum, tristitiae plena, canat. *Sordet, inquit, Graecia, et iacet pene in situ et squalore; certe ad paucissimos redacta cultores, quin imo uix leguntur amplius, nedum intelliguntur, quia Graeca sunt. Quid superest ergo, nisi ut reuocetur illa barbaries, quae superioribus saeculis omnem Christianismum inuidauerat, deleueratque omnes diuinas ac humanas scientias.* Sed anquirere praestat, quam late pateat cura doctoris rerum coelestium, hunc ingenii cultum, si partibus satisfacere suis cum dignitate uelit, mature sibi comparandi. Primum quidem omnium praecepta Grammatices accurata praemuniat, a quibus, dici non potest, quoties ab hominibus etiam doctissimis in locis grauibus aberretur. Deinde peculiare loquendi formulas, atque ab lingua uernacula alienas, obseruet, ne ridicula sollertia significationem, seu emphasin, ubi nulla reperitur, quaerat. Tum per omnes, quos Graecia tulit, scriptores uagetur, cunctaque ad usum noui foederis conferat, siue res, siue dicendi genus attingant. Hoc quantum lucis a Graecorum capiat monumentis, Raphelius praecipue et Kypkius declararunt, uia simul monstrata, huiusmodi adminicula, quo conuenit, iudicio tractandi. Ad illas cum primis partes animus aduertatur, quae uirtutes tractant et uitia. Hic morum magistri notiones informant, ab hominibus diuinitus agitatae ob intelligentiam uulgarem praetermissas, poetae uero imagines expressas ante oculos proponunt. Cuius quidem suauitatis gustum qui non habent, his stuporem uel unius *αωφροσύνης*, seu frugalitatis uirtus pellet, a Xenophonte subtiliter descripta, ab Homero Vlyxis exemplo picta atque illuminata. De rebus ipsis, a Graecis memoriae proditis, nihil commemoro. Harum enim multiplicem utilitatem in noui tabu-

tabulis instrumenti negare, aut in dubitationem uocare, perinde foret, ac summam rerum omnium ignorationem maximo cum dedecore proderet. Neque tamen his in studiis uiri rerum diuinarum periti nauitas conquiescet, sed LXX, qui nominantur, interpretes, caeterosque, uix e naufragio seruatos, diurna manu nocturnaque uersabit, quo rectius Hellenisticum dicendi modum, Iudaeorum extra Palaestinam consuetudine tritum, ob eamque causam ab hominibus, afflatu maiore tactis, usurpatum, et Graecum, sine ulla peregrinitatis admittione, discat internoscere. Cumque ciuitati, Christo coniunctae, necessitas fuerit imposita, partim uerba noua fingendi, partim ueteribus aliam tribuendi potestatem, idem uoces, ab illa susceptas, cognitione comprehendat, eosque, qui rem Christianam scriptis illustrarunt, Scaligeri, Casauboni, Valesii, more pertractet. Sic praestantissima codicis sacri explanandi capiet exempla, antiquissimas docendi formulas indagabit, hodiernisque machinationibus, inde arma repetentibus, fortius occurret. Postea natiuus ille Graecorum sermo magis magisque exoleuit, uariis de causis deprauatus, a Carolo du Fresne sagaciter perquisitis, in praefatione, Glossario ad scriptores mediae et infimae Graecitatis praemunita. Ne has quidem sordes negligit doctrinae deditus sanctiori, non ignarus, multas horum temporum religiones, dignitates, errores capitales, aliaque, his consimilia, in istis latere, neque lacunas historiae coetus sacri, hic longe plures et maximas, sine iis expleri posse. Tot tantisque laboribus Theologus, in Graecia supra uulgus exercitatus, perfungitur, tanto nobilitatus illustrius, si, nullis retardatus difficultatibus, ad eum, quem sibi proposuit, exitum peruenit

Itaque *Georgius* noster, coelo nunc receptus, operae premium fecit, quod hac in primis uoluit laude censeret, eosque libros caeteris anteposuit, quos opibus Graecorum locupletarat. Excitatus enim Erasmi Schmidii, Stolbergiique gloria, in hac ipsa literarum sede, e soloecismis et barbarismis Graecae noui foederis dictionis profligatis aucta, in idem negotium incubuit, illiusque munditiei, quam puritatem nominant impure, modis omnibus consulendum putauit. Quo ductus consilio, uindicias noui testamenti ab Hebraismis foras dedit, ac paulo post luculentis accessionibus cumulauit, atque ab aliorum reprehensionibus defendit, in hierocritico noui testamenti, siue libris tribus de stylo N. T. quibus dialectus noui foederis Attica uindicatur. Quo de consilio quid statuendum sit, ipse nolo iudex federe. Potius causam disceptet ille, qui sine partium studio solet alios in ius uocare. Michaelis enim Gottingensis, enumeratis, praeter alia, hisce scriptis

ptis Georgianis, hanc pronuntiat sententiam, quamvis in eo, quod caput sit, aliter sentiat, ea tamen uolumina ideo prodesse, quod non paucis N. T. dictionibus e Graecis scriptoribus, nunc fere obliuioni traditis, lucem afferant (*einleitung in die goettlichen Schriften des neuen bundes* ed. prior. p. 35.) Quod si Georgii mens a uero aberrasse uideatur, bono tamen ille fuit animo affectus, timens diuinitati instrumenti noui, si quis illud barbarismorum postulet, praesertim cum Quintilianus (l. 5.) grauius inculcet, *prima barbarismi ac soloecismi foeditas absit*, omnes autem Hebraeae loquendi rationes non possint barbaris non annumerari. At hunc timorem rhetor idem mox minuisset, *excusantur haec uitia aut consuetudine, aut auctoritate, aut uetustate, nec tantum uenia digna, sed etiam laudi ducuntur*. Quis non indulgeat legatis diuinis, ab incunabilis tali sermonis conformationi assuetis, quis non prudentiam laudet, qua captui auditorum seruiertur lectorumque. hi enim uenustatem eorum non comprehendissent animo, imo uero ab rerum grauitate coelestium remotam odissent. Quod nisi nomini Grotiano tantam atroces irae Calouii conflasset inuidiam, manibus ex eius commentariis uir beatus tenuisset, non uoces modo singulas N. T. harumque structuram, sed etiam cogitandi genus dicendique Hebraeam sic indolem spirare, ut sectiones integrae ad uerbum conuerterentur in Hebraicum nullo negotio possint. Sed hanc culpam fragilitatis humanae reliquis eius in sacras literas meritis aequitas iudicii condonabit, ad quas emendatius edendas, atque in clariore lumine collocandas, omne studium contulit. Hoc maxime spectauit illius N. T. Graecum, notis Theologicis ac Philologicis illustratum perinde, atque N. T. Graecum uersione Latina Benedicti Ariae Montani donatum. Taceo lucubrationes alias uiri diligentissimi, quod index earum plenus huic monumento publico subiicietur. Ex illis certe, de quibus haecenus mentionem fecimus, satis apparet, quanta sedulitate uir laboris nunquam remissi artes Graeciae profanas libris, diuino numine exaratis, consecratis, diuitiis undique collectis, quibus illi possent enodari, pulchriusque exornari

Cui proposito conficiendo parem se praestitit, quia ab ineunte aetate, quicquid non uulgari docilitate arripuerat, huc retulit. Patria ipsi contigit Luccaui, multorum parens ingeniorum praeclearorum, atque in lucem editum XIII. Kal. Aug. MDLXXI. complexu recepit, suiue ludi exercitationibus mature ad omnem humanitatem formauit. nullis enim pepercerunt sumptibus parentes, quibus hoc donum prouidentia concesserat diuina, pater, Thomas Georgius, summorum in Iurisprudencia honorum facultatem

tatem consecutus, caussarumque patronis ordinariis praefecturae superioris Marchionatus inferioris Lusatae senior, mater, antiquo genere ac splendido Exiorum nata. Genitor optimus sicut ipse literas amavit, ita nihil prius habuit, quam ut filius iisdem recte imbueretur. Auxit amorem paternum uigor animi, multis in filio experimentis cognitus, ac spem de illo non mediocrem concitauit. Puerum quidem morbi frequentes, et calamitates domesticae usque ad uirilem togam non parum fregerant, impetumque retardarant longius progrediendi. Sed illa uiuida uis, quod ualitudini deerat, compensauit, malisque pressa, audentior iuit, et, quicquid fuerat impedimentorum obiectum, strenue superauit. Rudimenta posuit in schola patria, grataque semper mente recoluit Christiani Schildknechtii, illius regundae focii, institutionem priuatam, fidemque igniculos eruditionis ac uirtutis uiriles alendi. In patris uero notitiam uix dum uenerat, cum hic liberalem eius solertiam sentiret, nec prius quiesceret, quam eum Zwiccauiam secum perductum, gymnasio committeret, ubi maiora, spei destinatus insigni, poneret fundamenta. Ibi in puluere non fordido iuuenes exercuit Vinholdus, rector, Georgiumque, primas literas egressum, Hebraea, historiam, Rhetoricen, docuit. Verum Martini, qui simul hanc bonarum artium moderabatur officinam, et, discrimina notans ingeniorum, nostrum natura maxime in Graeca ferri uidebat, hoc proprium eius bonum disciplina fouit assidua, illumque per omnes, tam solutos scriptores, quam uinctos, comitis instar fidelis duxit. A Brucknero Hebraica, Syriaca, Chaldaica, a Blumbergio Coptica accepit, non ignarus, eum, qui ex oriente migret in Graeciam, hanc penitus pernoscere, illius cultam coloniis, linguarumque similitudinem magnum afferre adiumentum, et ad uelocius addiscendum, et dilucidius explicandum. Tam copioso instructus apparatu, in nostram se contulit academiam, nomen apud Struntzium, qui tum fasces tenebat academiae, professor. Hic totius philologiae ambitum complexus animo, nihil praetermisit, quod ad ornandam in posterum Theologi prouinciam pertineret, secutus Melanthonianas studiorum rationes, ab nostrorum hominum ignauia longe remotas. Nunc enim reperiuntur, qui iuuentuti, sanctiorum literarum studiofae, ex animi sententia auctores sint suasoresque, ut, politiore humanitate ac philosophia contempta, ea, quae gloriam Dei magis amplificent, curae cordique habeant. Non sane possunt religiosius infectam suam purgare. Quasi uero barbariae sordibus honori consulatur diuino, neque rerum notitia gestarum tot argumentis efficiat, cum primum rationis fuerit lumen extinctum, artesque torpuerint ingenuae, uera pulsa religione, superstitionem oppressisse animos partim, partim profanam contaminasse impietatem. Saniorem habuit dilectum

Georgius, eodem Struntzio duce, in totius sapientiae curriculo uer-
 fatus. Sed philosophiam iunxit ueterem, scholasticorum spinis haud
 deterritus, cum primis Schroedero sese dedit, ut uoces artis, quibus
 antiquorum sunt libri Theologorum referti, intelligeret, acumen res
 distinguendi compararet, et prima, quibus multae rerum diuinarum
 demonstrationes nituntur, in promptu haberet. Ingenium uero li-
 mauit Bergeri eruditione lectissima, ab eoque non minus eloquen-
 tiae praecepta perdidit, quam caeteras scientiae partes, captu uulgi
 superiores. Huius enim doctoris excellentis acroases quid ad profe-
 ctum contulerint liberalem, Ernesti quoque, homo celebratissimus,
 collaudat, Archaeologiae praefatus, *omnino illi disciplinae maturum amo-
 rem omnium literatorum sacrae et profanae antiquitatis monumentorum,
 ut inscriptionum, Liturgiarum, Conciliorum, etc. ac studium debeo.* Tum
 demum Theologos adiit, illisque hoc expeditiorem nauauit operam,
 quod subsidia secum necessaria tulerat, quae quoniam nunc spernunt
 plurimi, non est admirandum, paucos ad interiores tam retrusae co-
 gnitionis recessus peruenire. Placuit nostro Schroeeeri follers subtilis-
 que descriptio Koenigiani libelli, cuius amorem ille per omnem ui-
 tam seruauit. Placuit Iani enarratio rerum, in ciuitate Christi acta-
 rum, historiaeque Theologiae totius literata. Maxime tamen placuit
 Wernsdorfii perspicuitas accurata, illumque sua magno opere cepit
 suauitate, cuius causa ab eius latere, quicquid profiteretur, nunquam
 discessit. Nec uero tanta res coelestes charitate prosequeretur, ut
 ab sapientum societate profus diuelleretur. Cuius ea studiis pari fa-
 cilitate respondit, Georgioque summos in philosophia honores
 c1010ccxxiii tribuit. Quos ut ille mereretur, disputationibus pu-
 blicis prodiit in medium, expectationique, de se morae, ex asse satis-
 fecit, uenia lectionum habendarum c1010ccxxvi data. In his uir-
 tus eius clarius eluxit, ordinemque philosophorum permouit, ad eum
 sibi propius adiungendum c1010ccxxvii, uiamque ad altiora mon-
 strandam. Quam prompte ingressus alacriterque, et iuuenum, aemu-
 lantium studia, concursu incensus, hoc Musarum domicilium habuit
 in deliciis, aliasque conditiones, quamlibet non tenues, postponendas
 putauit. Patris uero patriae Indulgentissimi gratiam sibi conciliauit, fa-
 cultate ipsi praecipua concessa, iterum decurionis philosophorum mu-
 nere fungendi c1010ccxlviii, dignitateque aucta prius Profes-
 soris Philologiae Extraordinarii loco c1010ccxxxvi, donec pro-
 uidentia obstructos ad amplitudinem aditus aperuit, moramque for-
 tunae extento uitae spatio resarsit. Anno enim huius saeculi XLVIII
 ad Theologiae tradendae partes euectus, doctorisque Theologi in-
 signibus ornatus, nihil amplius, quam ordinis auctoritatem sui, aca-
 demiaeque famam prouexit, purpura academica V. humeris impo-
 sita.

219

sita, ac Decani Theologici splendore XIII. obtento. Sic enim uitam instituit, ut καλὸς καὶ γαθὸς esset atque haberetur, quibus duabus dotibus Graeci omnem uiri boni laudem concludunt. Honestissime, quid in Theologi, hoc nomine digni, officio esset, spectauit perfectique. Is sane, in specula constitutus, prouidere sine mora debet, ne quid res sacra detrimenti capiat. Cuius memor cautionis Georgii uirtus arma cepit, simul adesse hostes sensit, seque inuidiae obtulit. Tantum robur animi tot loquuntur commentationes, nomine academiae scriptae, et, sicut castum de rebus diuinis sensum retinent, sic aciem contra instruentes percellere student. Me quidem non praeterit, multos fuisse, qui hanc ei fortitudinem uitio ducerent. Horum uero ille iudicia haud in magno posuit discrimine, arbitratus, lenitate nimia bonam saepe causam prodi. Aequo praefertim tulit animo acerbitatem, qua diatribe, *de cantionibus Lutberi a contumeliosis mutationibus Dn. Zollikoferi uindicatis*, passim uexabatur, miratus, quod fuerit in Hagedornii aliorumque carminibus mutatis crimini datum, in odis, publicae testibus professionis, non improbari. Pretus igitur incorrupto posteritatis iudicio, uitam prius posuit, quam studium pro ueritate propugnandi. Praefectus iis, qui beneficiis Principis Serenissimi fruuntur, cum collegis, horum usuram in meliorem ordinem coegit. Nam cum prius ii, dispersi gregis instar, palarentur, est uehementer gauisus, priscam reuocari disciplinam, exercitationesque, seuerè nobis imperatas, magna frequentia celebrari. Quanta fuerit bonitate, liberalitas eius erga homines, a fortuna afflictos, in eximio ponit monumento. Nam quas facultates alii, undique corrasas, foenore collocant, ut post decessum liberi, quod dissipat, reperiant, eas ille praestantissimo habuit quaestui, aliorumque inopiam modis omnibus subleuauit. Qua beneficentia immortale sibi decus parauit, quod ad seruatoris benignissimi sociorumque eius ultimorum similitudinem propius accessit, aliisque exemplum, quod imitarentur, egregium praebuit. Simul praemia, diuinitus largitati promissa, reportauit, generique suo stabiles diuitias reliquit. Huic sane liberali animo refero acceptum, matrimonium felix, auxilium Dei in rebus trepidis singulare, et, quod bonum maxime expetiit, mortem beatam. Societas quidem fuit iucundissima in coniugio Christianae Elisabethae, filiae natu maximae Ernesti Christiani Schroederi, Logices et Metaphysices Professoris Publici Ordinarii celeberrimi, cuius memoria adhuc inter nos uiget, VI. Kal. Septembr. MDCCXXXVI faustis ominibus inito. Haec a matre, Margareta Elisabetha Floerickia, uirtutes acceperat, coniugi Theologi maxime decoras, pietatem, a strepitu remoram uitam ac placidam, concordiam sine dissidiis continentibus, castitatemque, dulcia mariti XXXV. annos sola-

tia. Mutium firmanit amorem laeta progenies sex liberum, quorum
quatuor parenti superstites uiuunt, Christiana Elifabeta c1o1occlxxiii.
Christiano Friderico Wolfio, Quaestori Academico, spectatae indu-
striae, nupta, e qua nepotem uidit auus indolis laetae, Margareta Do-
rothea Christiana, maternae simulacrum probitatis, Godofredus
Christianus Sigismundus, artis dignitatem salutaris summam tanto
maiore cum Patris gaudio nuper adeptus, quod hic rectoris ampli-
tudine conspicuus, uires ingenii poterat illius ipse periclitari, publica
disputatione, Godofredus Ioachim Thomas, iam campum Iurispru-
dentiae emensus. Quae quidem Dei munera quem ad modum maxi-
mo numero habuit, sic instinctus religione, saepissime recoluit fata-
lis obfidionis c1o1occlxx memoriam. Quamuis enim uis globorum
ignitorum uolaret undique, in aedibus tamen suis diutius permansit,
donec flammae cedere cogeretur, et cum familia domicilium relin-
quere. Actum de eo uidebatur, quippe cum finitimae domus omnes
incendio conflagrassent. At, signo deditiois dato, praeter spem
opinionemque comperit, adhuc saluam habitationem stare. Itaque
gaudio ingenti cum suis rediit, Deum liberatorem haud dubie, et motus
initio, et exitu rei, ueneratus, huiusque tutelae res spesque suas omnes,
inuieta fiducia roboratus, permisit. Neque expectationi defuit euentus,
sed ereptus ille e faucibus interitus, uegeta senectute, cuncta ad uolunta-
tem fluere sensit. Quid uero tam exoptatum, tam stabile, quod non aet-
tas postremo conficiat. Quis enim morbus nostrum nobis eripuerit, e
Trillero, in arte sua Roscio, qui laboranti suppetias tulit praesentes,
cognoscamus. Graui Cephalalgiae et acerbae, ab intermittente san-
guinis fluxu, prius naturae beneficio bis plerumque per annum man-
nantis, excitatae, ac subinde uehementius inualefcenti, repens febris
et clandestina accessit. Cui suspecto malo quamuis commodis reme-
diis et conuenientibus occurreretur, in corpore tamen senili omnia in-
peius ruebant. Sicut igitur corporis uires sensim debilitabantur, ita per-
tinaces isti capitis dolores creuerunt, donec tandem letalis lethargus at-
que inexpugnabilis dormiendi ac stertendi necessitas, sicut dudum ante
ipsi praedixeramus, uitae, tot malis oppressae, placidum beatumque fi-
nem imponeret. Haecenus *ὁ πᾶν*. Sic alto sopitus Georgius somno
conquieuit IV. Non. Septembr. anni huius, septuaginta completis an-
nis, mense uno, tredecim diebus. Vos, Cives, doctorem, quem hoc ex-
cessu amisistis, perpetua recordatione prosequimini, ac uota mecum
nuncupate, ut Deus hanc Gentis moestissimae iacturam accessionibus
aliis restituat, in locum autem Viri, sempiterno aeuo fruentis, alium suf-
ficiat, non qui grauitatem muneris ostendet, inani specie, sed patrum
merita maiorumque honestissima aemulatione consequatur P. P. Die re-
ligioni emendatae sacro c1o1occlxxi

DISSERTATIONES, PROGRAMMATA,
ALIAQVE SCRIPTA

A
B. CHRISTIANO SIGISMUNDO
GEORGIO

S. S. THEOLOG. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD. ALVMNOR.
ELECTORAL. EPHORI

EDITA AC ELABORATA

MDCCXXVI.

I. Diff. de Chaldaeo-Syrisimis, Rabbinitimis et Perisimis dictioni N. T. immerito affectis. Plag. 4 $\frac{1}{2}$.

II. III. Diff. I. II. et III. de Ebraisimis dictioni N. T. immerito affectis. Pl. 6 $\frac{1}{2}$.

MDCCXXVII.

IV. Diff. IV. de eadem materia. Pl. 3.

MDCCXXX.

V. Diff. de dialecto N. T. Attica Ionismos atque Aeolismos non admittente. Pl. 3.

VI. Diff. de Idiocismis N. T. immerito affectis. Pl. 3.

MDCCXXXI.

VII. Diff. de puritate graecorum N. T. fontium Attica a Dorisimis, Boeotismis atque Poctisimis aliena. Pl. 4.

MDCCXXXII.

VIII. Diff. de latinisimis graecae N. T. dictioni immerito affectis. Pl. 3 $\frac{1}{2}$.

IX. Apologia Dissertationis de latinisimis graecae N. T. dictioni immerito affectis vindiciis Drelingianis opposita. Pl. 4 $\frac{1}{2}$.

X. Apologia Dissertationis de latinisimis graecae N. T. dictioni immerito affectis, a dissertationis Lipsiensis de N. T. graeci latinisimis merito et falso suspectis, vindiciis nuper repetitis vindicata. Pl. 3.

XI. Vindiciae N. Testamenti ab Ebraisimis. Lib. III. Alph. 2. Pl. 2.

MDCCXXXIII.

XII. Diff. de peregrinis Idiotisimis sermoni N. T. graeco affectis pro barbarisimis habendis. Pl. 3.

(hae Dissertationes partim in Hierocrit. emend. et recuf.)

XIII. Hierocriticus Nou. Test. siue de stylo N. T. P. I. Lib. III. Alph. I. Pl. 14.

XIV. Hierocritici N. Foed. P. II. siue Controuersiarum de Latinisimis N. Test. Lib. III. Alph. I. Pl. 5.

XV. Progr. de linguae graecae fatis. Pl. 1.

MDCCXXXIV.

XVI. Diff. de ספרים ad varios V. et N. Test. locos illustrandos. Pl. 3 $\frac{1}{2}$.

XVII. Diff. de linguae ebraeae ac graecae harmonia. Pl. 7.

XVIII. Diff. de peregrinis Idiotisimis ob causas et effectus suos in sermoni N. T. graeco non admittendis. Pl. 4.

XIX. Progr. de stylo N. T. Pl. 1 $\frac{1}{2}$.

MDCCXXXV.

XX. Progr. I. de hermenia linguarum vniuersae Theologiae clauae. Pl. 1.

MDCCXXXVI.

XXI. Progr. II. de eadem materia. Pl. 1.

XXII—XXXV. Dissertationes XIV. critico exegeticae in graecas N. Testam. tabulas. Alph. 1. Pl. 13 $\frac{1}{2}$.

XXXVI.

XXXVI. Nouum Testamentum Graecum notis Theologicis ac Philologicis illustratum. Alph. 2. Pl. 3.

MDCCLXXVII.

XXXVII. Nouum Testamentum Graecum versione latina Benedicti Ariae Montani. Alph. 3. Pl. 7.

XXXVIII. Diff. de b. Lutheri versione Bibliorum germanica omnium optima recentioribus potissimum versionibus vernaculis opposita. Pl. 7.

MDCCLXXXIX.

XXXIX. Diff. qua Dissertatio cuiusdam Anonymi germanica in biblia Sacra N. T. siue *biblischer Untersuchungsschriften, erster Versuch*, ad examen reuocatur. Pl. 6.

MDCCLXII.

XL. Diff. de corruptione Canonis sacri impossibili. Pl. 4.

XLI. Diff. de praeparationibus Christi ad ingressum Hierosolymitanum, ad locum Matth. XXI. v. 1—9. Pl. 3.

XLII. Diff. de duplici Christi Aduentu visibili, ad locos Luc. XXI. 25—36. et Matth. XI. 2—10. Pl. 5.

MDCCLXIII.

XLIII. Diff. de testimonio Iohannis Baptistae, Iesum esse Christum, publico, ad locum Ioh. I. 19—28. Pl. 4.

XLIV. Diff. de Christo ΘΕΑΝΘΡΩΠΩΙ, ad locos Luc. II. 1—20. Matth. XXIII. 34—39. et Ioh. I. 1—14. Pl. 11.

XLV. Diff. de Primatu Petri ficto eiusque pariter ac S. Iohannis morte a Christo praedicata. ad illustrandum Ioh. XXI. 15—24. Pl. 3.

XLVI. Diff. de Iesu circumciso in lapsum ac resurrectionem multorum constituto, ad locos Luc. II. 21. et 33—40. Pl. 6.

XLVII. Diff. de fuga, reditu ac baptismo Christi, ad locos Matth. II. 13—23. et III. 13—17. Pl. 6.

MDCCLXIV.

XLVIII. ΟΡΘΟΔΙΑΕΚΚΛΙΑΣΙΑ siue purioris Theologiae capita. Pl. 5.

XLIX. Diff. de Magis ad Iesum eiusdem stella deductis. Pl. 5.

L. Diff. de officii propheticis primitiis quas Christus ΔΟΔΕΚΑΙΤΗΣ edidit, ad locum Luc. III. 41—52. Pl. 4.

LI. Diff. de intercessione Mariae in nuptiis Cananaeis a domino ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΩΙ reiecta. ad locum Ioh. II. 1—11. Pl. 3.

LII. Diff. de gloriosa Christi exinanitione clarificatione, ad locum Matth. XVII. 1—19. Pl. 4.

MDCCLXV.

LIII. Diff. de diuinitate Christi omnipotentiae et omniscientiae attributis probata, ad locos Matth. IX. 1—13. 23—27. et XIII. 14—30. Pl. 9.

LIV. Diff. de Cautione Symeonis Cygnae, ad locum Luc. II. 22—33. Pl. 3.

LV. Apparatus Philologico Theologicus ad Euangelia Domini festsque diebus dedicata Vol. I. Alph. 2. pl. 21. (Complectens Dissertationes ad expositionem Euangeliorum seorsim editas.)

LVI. Diff. de gratuita operatorum in Vineam Christi vocatorum mercede, ad locum Matth. XX. 1—16. Pl. 5.

MDCCLXVI.

LVII. Diff. de natua verbi diuini efficacia, ad locum Luc. IX. 4—15. et XIIX. 31—43. Pl. 6.

LIII. Diff. de telis Satanae ignitis, quibus Iesum petiit, irritis, ad Matth. IV. 1—11. Pl. 5.

LIX. Diff. de crimine Magiae ΘΕΑΝΘΡΩΠΩΙ blasphemae obiecto, ad Luc. XI. 14—28. et Ioh. IX. 46—59. Pl. 8.

LX. Praefatio ad Io. Godofr. Oertelii Theologiam Aethyopum, de consensu Aethyopicae cum nostra Lutherana in praecipuis fidei capitibus ecclesiae.

LXI. Diff. de Pascha V. T. ultimo, et N. T. primo, ad locos Matth. XXVI. 17—29. et Ioh. XIII. 1—15. Pl. 8.

MDCCLXVII.

LXII. Diff. de agno Dei in ara crucis mactato, ad locos Pf. XXII. 1—22. et Ies. LII. 13—15. et LIII. 1—12. Pl. 9.

LXIII.

- LXIII. Diff. de resurrectione Iesu Christi fidei christianae fundamento, ad locos Marc. XVI. 1—8. et Luc. XXIV. 13—47. Pl. 10.
 LXIV. Diff. de fide victrice, ad locum Matth. XV. 21—28. Pl. 3½.
 LXV. Apparatus Philologico Theologici. Vol. II. Alph. 2. Pl. 13.
 LXVI. Diff. de officio Christi pastoris, ad locos Ioh. XX. 19—31. et X. 11—16. Pl. 7.

MDCXXLIIX.

- LXVII. Diff. de habitu Iesu ad patrem eiusque fructu, ad locos Ioh. XVI. 5—15. et 16—23. Pl. 7½.
 LXVIII. Diff. de officio Spiritus S. omnia docentis paraclitico, ad locos Ioh. XIV. 23—31. XV. 26, 27. et XVI. 1—4. Pl. 7.
 LXIX. Diff. de regio Christi officio non mundano, ad locos Luc. I. 26—28. et Ioh. VI. 1—15. Pl. 7.
 LXX. Diff. de precibus in nomine Iesu, ad locum Ioh. XVI. 23—30. Pl. 8.
 LXXI. Progr. de מצות השבת העשקום, ad Cantic. II. 1. Pl. 1.
 LXXII. Progr. oraculum diuinum de operibus igne probatis, ad locum 1 Cor. III. 12—15. Pl. 2.

MDCXXLIX.

- LXXIII. Diff. de fide in Iesum Christum ad Dexteram Dei exaltatum saluifica, ad locos Marc. XVI. 14—20. et Ioh. III. 16—21. Pl. 6.
 LXXIV. Diff. de vnico ad ecclesiam ostio mediante regeneratione perueniendi, ad Ioh. III. 1—15. et X. 4—10. Pl. 7.

MDCCL.

- LXXV. Progr. de Herrnhuthianorum Pseudo doctrina de Deo Patre et Spiritus S. ex Valentianorum lacunis hausta. Pl. 1½.
 LXXVI. Progr. de Herrnhuthianorum Pseudo-doctrina de Filio Dei. Pl. 2.
 LXXVII. Apparatus Philologico Theologici. Vol. III. Alph. 1. Pl. 16.

MDCCLI.

- LXXVIII. Diff. de homine aeterna suae damnationis causa, ad locos Luc. XIV. 16—24. et XVI. 19—31. Pl. 5.
 LXXIX. Diff. de imitatione Iesu et Dei miserentis, ad locos Luc. XV. 1—10. et XVI. 36—42. Pl. 5½.
 LXXX. Progr. de Voto Iephrae. Pl. 2.

MDCCLII.

- LXXXI. Diff. de fidei ΠΑΡΡΟΡΟΙΑΣ certitudine, ad locos Luc. I. 57—80. et I. 39—56. Pl. 7.
 LXXXII. Diff. de propriae iustitiae vanitate, ad locos Luc. V. 1—11. et Matth. V. 20—26. Pl. 5½.
 LXXXIII. Progr. I. de Spiritu Loenii eiusque einziger wahren Religion veritatis Spiritui eiusque verae religioni contrario. Pl. 2.
 LXXXIV. Progr. II. de eadem materia. Pl. 2.

MDCCLIII.

- LXXXV. Diff. de praescientia Christi hominum vitae et animabus prouidente, ad locos Marc. IX. 1—9. et Matth. VII. 15—23. Pl. 4½.
 LXXXVI. Diff. de ΣΩΤΗΡΙΟΨΡΟΝΗΣΕΙ a filiis lucis neglecta, ad locos Luc. XVI. 1—9. et XIX. 41—48. Pl. 4½.
 LXXXVII. Progr. de regia ac principali dignitate a Iehuda eiusque populo post principis demum pacis aduentum recessura, ad locum Genes. XLIX. 10. Pl. 2.
 LXXXVIII. Praefatio ad Io. Sam. Fiedleri *eigenen Seelsorger von der hoechst wichtigen Sorge für das einzige Nothwendige.*

MDCCLIV.

- LXXXIX. Progr. I. de veritate resurrectionis dominicae ab impietatis criminationibus vindicatae. Pl. 3.
 XC. Diff. de Iesu iustificante et iustificato, ad locos Luc. XIII. 9—14. et Marc. VII. 31—37. Pl. 4½.
 XCI. Diff. de vita aeterna per fidem non per opera haereditanda, ad locos Luc. X. 23—37. et XVII. 11—19. Pl. 5.

MDCCLV.

- XCI. Diff. de vno necessario, ad locos Matth. VI. 24—34. et Luc. VII. 11—17. Pl. 4½.
 XCIII. Diff. de amore erga Deum, seipsum et proximum, ad locos Luc. XIV. 1—11. et Matth. XXII. 34—46. Pl. 5.
 XCIV. Diff. de Scandalo dato atque accepto, ad locos Matth. XIII. 1—11. et IX. 1—8. Pl. 4½.
 XCV.

Fr 26 30 92

x 3293336

- XCIV. Progr. de Spiritu Concilii Tridentini. Pl. 2.
- XCVI — C. Programmata V. de Herrnhutianis quod nec A. Conf. focii nec pacis religioſae participes ſint. Pl. 10.
- CI. Diff. de eodem argumento. Pl. 4.
- CL. Progr. de pace religioſa non ab hominibus, ſed ab increato Michaelae pacis principe data. Pl. 1½.
- CIII. Progr. de angelis in natiuitate Chriſti iobellantibus, Vitebergae iobellantis ducibus. Pl. 1½.

MDCCLVI.

- CIV. Diff. de gratia Dei homines vocante ſeria et vniuerſali, ad locos Matth. XXII. 1—14. et Ioh. IV. 47—54. Pl. 5.
- CV. Progr. II. de veritate reſurrectionis dominicae. Pl. 2.
- CVI. *Wittembergiſche Jubelgeſchichte*. c. fig. Pl. 17½.

MDCCLVII.

- CVII. Diff. de animi inplacabilis damno ſpiritali, ad locos Matth. XIII. 23—33. et XXII. 15—22. Pl. 5.
- CIII. Diff. de oculo domini omnia vidente, ad locos Matth. IX. 18—26. et XXIV. 15—28. Pl. 5.
- CIX. Diff. de tempore aduentus Chriſti certo quidem ſed ignoto, ad locos Matth. XXV. 31—46. et XXIV. 37—51. Pl. 5.
- CX. Apparatus Philologicus Theologicus, Vol. IV. et vltimam. Alph. 3. Pl. 6½.
- CXI. Progr. de veterum Haereticorum paraeſis. Pl. 1½.
- CXII. Progr. quod Apologia A. C. Zach. I. 12. de angelis pro piorum coetu orantibus. Pl. 1½.

MDCCLIX.

- CXIII. Diff. de termino ſalutis non peremptorio, ad Rom. XIII. 11—14. et XV. 4—13. Pl. 5.
- CXIV. Progr. de anabaptiſmo Paulino, Act. XIX. 1—7. Pl. 2.
- CXV. Progr. de vxore ΕΞΟΥΣΙΑΝ in capite propter angelos geſtante ad 1 Corinth. XI. 10. Pl. 2.

MDCCLX.

- CXVI. Progr. de blaſphemia vltimo ſupplicio punienda, Leuit. XXIV. 16. Pl. 3.
- CXVII. *Wittembergiſche Klagegeſchichte*, c. fig. Pl. 8.

MDCCLXI.

- CXVIII. Progr. de interpretatione Socrini aliorumque loci Ioh. VII. 39. Pl. 1½.
- CXIX. Progr. Num ſingulis hominibus ſinguli ſunt adſcribendi angeli. Pl. 1½.

MDCCLXII.

- CXX. Diff. de fidelitate principe oeconomi diuini virtute, ad locos 1 Cor. IV. 1—5. et Phil. IV. 4—7. Pl. 3½.

MDCCLXIII.

- CXXI. Progr. Oraculum diuinum ad II. Sam. XXIII. 2. ſq. explicans. Pl. 2.

- CXXII. CXXIII. Programma I. et II. de ΔΑΙΜΟΝΙΖΟΜΕΝΟΙΣ quorum in euangeliis fit mentio. Pl. 4.

MDCCLXV.

- CXXIV. Progr. quo Spiritus S. diuinitas atque adoratio a Telleri Helmiſtadienſis dubitationibus vindicatur. Pl. 2.
- CXXV. Progr. de creatione, opere diuinitatis Filii Dei et Spiritus S. Pl. 2½.

MDCCLXVII.

- CXXVI. Progr. quo Tellerum non eſſe orthodoxum, euincitur. Pl. 2.
- CXXVII. Progr. de cantionibus b. Lutheri a contumelioſis mutationibus Dn. Zollikoferi vindicatis. Pl. 2.

MDCCLXIX.

- CXXVIII. Progr. Doctrinam de S. S. Trinitate eſſe fidei articulum fundamentalem non problema theologicum euincit. Pl. 2.
- CXXIX. Progr. de lumine naturae homines gentiles non ſaluante. Pl. 2.

MDCCLXXI.

- CXXX. Progr. de ſyncretiſtica tolerantia Spiritui S. nunquam probata. Pl. 2.
- CXXXI. Annales Academiae Vitebergeniſis ab anno MDCLV. vsque ad annum MDCCCLXX. c. fig. Alph. 3.
- CXXXII. Exercitatio de virtutibus oeconomi diuini aduentum domini meditantis. Pl. 9.

VD18

10

RECTOR
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
GEORGIUS AVGVSTVS
LANGGVTH

PHILOSOPHIAE ET MEDICINAE DOCTOR PATHOLOG
ET CHIRVRG. PROF. PVBL. ORDIN. FAC. MED. SENIOR
CONV. ELECT. ET MVSEI ANAT. INSPECTOR SOCIET
OECON. LIPS. MEMBR. HONORAR

V I R O
SVMMOPERE VENERANDO

AMPLISSIMOQVE

RISTIANO
ISMVND0
EORGIO

THEOLOGIAE AC PROFESSORI
DINARIO ATQVE ALVMN. ELECTOR
ORDINIS SVI DECANO MERITIS
ORNATISSIMO

7. SEPTEMBR. CIOICCLXXI
MORTALI PERFVNCTO

H. M. P

VITEMBERGAE
ERIS CAROLI CHRISTIANI DERRII
ACADEMIAE A TYPIS

